
Atanguyak Niguaktiligiyiit

**Nangminik Havakti
Maligaliukvimi Nunavumi**

Havaat Munagiyakhait

Maligaliukvik Nunavumi

Augustmi 2023

www.assembly.nu.ca

ATANGUYAK NIGUAKTILIGIYIIT

I. PIPKILAAKATUT MALIGALIULIGIYIIT, HULINIAKTUT OVALO MALIKTAKHAI

Havaakhait Atanguyak Niguaktiligiyiit ilihimayut maligutainik Ilangani 188mi *Nunavumi Niguaktiligiyiit Pikuyakyuat*. Atanguyak Niguaktiligiyiit havaniaktait amigaitunik Maliktakhainik-titigakhimayut munagitjutikhait ataani *Nunavumi Niguaktiligiyiit Pikuyakyuami ovalo Piyumayainik Tuhuktit Pikuyakyuat*.

Havaat *Nunavumi Niguaktiligiyiit Pikuyakyuat* pihimayait halutik maligutikhainik niguaktikhainik Maligaliutikhainik Maligaliukvimut tuhaktiyut atugutikhainik niguaktigutikhait maligutikhainut nangminik ovalo Inminik Nunakatigiit Nunavumi ovalo aatjikutuliugutikhainik pilaaktainut naunaiyagutikhait iniktigutikhait niguagutit ovalo tuhagutikhait Kavamatkunut.

Nunavumi Niguaktiligiyit Pikuyakyuat tuniaktut niguaktiligiyiik Maiyanik, Katimayiuyukhanik Hamletkunut Katimayiit, Katimayiit Ilihaktiligiyiit Atanguyainut ovalo ilauyukhat Imiktiligiyiik Ilihaktiit Katimayigalaanut.

Pinahuagutait *Tuhiktunit Pikuyakyuat* hanahimayut maligutikhainik munagiyaanganik Tuhiktunik aatjikutaiyunik ilanganut *Nunavumi Niguaktiligiyiit Pikuyakyuat* ovalo tuhaktiluni pilaaktainik ilautjutikhainik ukagiaganik piyumayainut ihumagiyait ovalo ihumaalugiyainik Nunavumiut.

Atanguyak Niguaktiligiyiit munaginiaktuk nunami piyumayainik Tuhiktutait ataaniitut *Imiktiligiyiit Pikuyakyuat* mikhaanut angigutikhait Kavamatkut Nunavumi Munagiyiit Maniligiyiit.

II. TUHAKTITAKHAINIK MALIGALIUKVIMUT OVALO TUHAKTITAKHAINIK PIHIMAYAKHAINUT

Atanguyak Niguaktiligiyiit tikuaktauniaktut Kamisinamit Nunavumi pitkuhimayainit Nunavumi Maligaliukvinit 7nik ukiunik havaakakluni. Atanguyak Niguaktiligiyiit tikuaktaufaalaaktut ilanganut munaginiaktainik havaktakhainut.

Munagiyiit ovalo Ikayuktiit Katimayiit Maligaliukvimit anginiaktait akiligutikhait ovalo maniit atugutikhainik tamamik Nangminik Havaktiit Nunavumi. Ilaani, Munagiyiit ovalo Ikayuktiit Katimayiit tuniaktut havaktakhainik ihumagiyait havaagutikhait titigakviani mikhaanut

maniligiyiit munagitjutikhait, havaktiligiyiit munagitjutikhainik, katraktiligutikhainik ovalo katraktikhakhiuktunit.

Ataani ilangani 196 *Nunavumi Niguaktiligiyiit Pikuyakyuat*, Atanguyak Niguaktiligiyiit pihimaniaktut paknaiyautikhainik ovalo tunilugit Ukaktimut Maligaliukvimi ukiuk tamaat tuhaktitainik iluani siksiit takikhiutin iniktigutait ukiut. Tuhaktitakhait tuniniaktut Maligaliukvimut.

Atanguyak Niguaktiligiyiit takuyauniaktut Katimayigalaanut tuhaktiyaanganik tuhaktigutikhainik aatjikutaitut tuhaktitigutait aalat Nangminik Havaktiit Maligaliukvimi, ilauyut Maniligiyiit Kimilguuktiit, Kangunaktiligiyiit Kamisinait, Ukauhiit Kamisinat ovalo Ilaukatauyuk Nutakanut ovalo Inuulgamiit.

Ilaani, ihuakhakhimaniaktut *Nunavumi Niguaktiligiyiit Pikuyakyuat ovalo/ovaluniit Tukhiktut Pikuyakyuat* tuhaktilaaktait Maligaliukvimut. Tamamik maliktakhait ilauyut ataanut munagitjutikhait Maligaliukviit inminik.

Taimaimat, Ukakti Maligaliukvimi, munagiyainut Ikhivautait Munagiyiit ovalo Ikayuktiit Katimayiinut, takuyauniakatut Katimayigalaat ihumaligumik ihuakhaktakhait. Atanguyautainut, Atanguyak Niguaktiligiyiit takuyauniaktut Ukaktilu kiuyaanganik Maligaliuktiit apitkutikhainik ihumagiyait atugumanainik ihuakhaihimayut.

III. TUHAKTITJUTIKHAIT

Hapkoa ilaungitut akhut katitigutait munagitjutikhainik Atanguyat Niguaktiligiyiit. Kihimi, hapkoa tuhaktitjutikhait hivuliuyut naunaiyagutikhait hivuliuyukhanik havaangit naunaiyaniaktut kimilguugutaini tamaat havaagutait Atanguyakhak.

Ukautait havaktakhait, munagiyakhait ovalo pihimayukhat maligutikhait havaat Atanguyat Niguaktiligiyiit nanilaaktut *Nunavumi Niguaktiligiyiit Pikuyakyuat ovalo Tukhiktut Pikuyakyuat*.

Maliktakhait Havaagutikhait

- Ihuakhaklugit pikuyakhait mikhaanut niguaktiligiyiinik, niguafaagutikhainik ovalo tukhiktunik;
- Pitkuhimayait ovalo munagiyakhait titigakviit munagitjutikhainik niguaktitiyakhait, niguafaagutikhait ovalo tukhiktutait;

- Paknayaklugit, ilanganut ikayugiaganik tamamik niguaktaunahuaktut ovalo niguaktiligiyyit, naamaktumik, ilaungilutik ovalo maliklugit iluaniitut *Nunavumi Niguaktiligiyyit Pikuyakyuat ovalo Tukhiktut Pikuyakyuat*;
- Paknaiyaklugit maligutikhait mikhaanut niguaktiligiyyit atugutikhait niguaktaunahuaktunut, maniligiyyit munagiyut, niguaktitaunahuaktut munagiyit, niguaktiligiyyit ovalo aalat ilauyumayut ilangit ovaluniit inminik;
- Hanalutik hunavalunik ataaniitut *Nunavumi Niguaktiligiyyit Pikuyakyuat ovalo Tukhiktut Pikuyakyuat*;
- Tunilguit munagiyakhainik ovalo havaktakhainik havaktiit titigakviani Atanguyat Niguaktiligiyyit;
- Tunilutik maliktakhainik ovaluniit pitkuhimayainik niguaktiligiyyit, niguaktaunahuaktut, maniligiyyit munagiyit ovalo Niguaktaunahuaktut niguaktinahuagutainut;
- Tunilutik nunauyanik, nunauyat ikayugutikhainik ovalo katitigutait piyumayainut Niguaktiligiyyit Keeliniinut Kamisitkut; ovalo
- Havaklugit aalat havakhimayakhait mikhaanut pinahuaktainik ovalo atuniaktainik ilangani *Nunavumi Niguaktiligiyyit Pikuyakyuat ovalo Tukhiktut Pikuyakyuat*.

Maniligiyyit ovalo Havaktiligiyyit Munagitjutikhait

- Atanguyak Niguaktiligiyyit tuhaktiniaktut munagitjutikhainik Titigakviit maniligiyyit ovalo havaktiligiyyit maligutainik pitkutikaktut atanguyautainut, ilauyut *Maniligiyyit Munagitjutikhait Pikuyakyuat, Kavamatkut Katraktiligiyyit Maligaliuligutait ovalo Kavamaligiyyit Pikuyakyuat*.
- Atanguyak Niguaktiligiyyit tuhaktiniaktut hanatiligiyyiik ovalo tuniyainik Titigakviit maniligiyyit atugutikhainik ovalo paknaiyautikhainik Munagiyiinut ovalo Ikayuktiinut Katimayit Maligaliukvimi ihumagiyakhainik ovalo angigutikhainik. Atanguyak Niguaktiligiyyit munaginiaktut pihimayait iluaniitut paknaiyautikhainik ukiumi ovaluniit avataanungakhimayut pihimayakhait hanatjutainik maligaliuligutait ovalo maligutikhait tunihimayut Munagitjutikhait ovalo Ikayuktiit Katimayiinut, ilauyut, keelinikangitumik hamunga:
 - Ukautainik Titigakviit havaangit, maliktakhait ovalo naunaiyakhimayait ayokhagutait;

- Ukautait Titigakviit tikitumayait ovalo pinahuaktait aipaanganut ukiumut;
- Ukautait Titigakviit uktugutikhait iniktigumayainik ovalo pinahuaktainik; ovalo
- Ukautait hunmat Titigakviit atugumayait maniit, ilaulgit apigiyainik pitkutikhainik.
- Atanguyak Niguaktiligiyiit tuhaktiniaktut hanatiligiiniik ovalo tunihimayainik Titigakviat maliktakhait ukiuktamaat tuhaktitaini Maligaliukvimut ovalo takuyaulaaktut Katimayigalaani Maligaliukviit tuhaktiyaanganik atukhimayainik pihimayait ovaluniit avataanungakhimayait hanahimayainik maligaliukvimi ovalo maligutikhainik tunihimayait Munagitjutikhait ovalo Ikayuktiit Katimayit, ilaulgit, keelinikangitumik hamunga:
 - Tuhaktitakhait havaagutainik Titigakviit ovalo havakuhimayait munagitjutikhainik Atanguyak Niguaktiligiyiit aipaanganit ukiumit;
 - Tuhaktitakhainik akilikhimayait Titigakviit aipaanganit ukiumit;
 - Tuhaktitakhainik Titigakviit inikhimayait nakuuymik pihimayait tikitumayainut ovalo piyakhainut ukiuktamaat paknaiyautikhait aipaanganit ukiumi; ovalo
 - Pitkuhimayainik ihuakhaitjutikhait *Nunavumi Niguaktiligiyiit Pikuyakyuat ovalo/ovaluniit Tukhiktut Pikuyakyuat.*
- Atanguyak Niguaktiligiyiit tuhaktiniaktut hivuliktianut havaktiminik Titigakviit ikayugiaganik iniktigutikhait Titigakviini maliktakhait; ovalo
- Atanguyak Niguaktiligiyiit tuhaktiniaktut kimilguugutainik havaktiit havaagutainik ovalo ihuakhaitjutikhait ayokhagutait mikhaanut.

Inuit Tuhagutikhait Munagiyakhait

- Atanguyak Niguaktiligiyiit tuhaktiniaktut Titigakviit hanalutik ovalo tuhaktilugit tuhagutikhait Inuit mikhaanut ihumaalugiyait havaat ovalo munagitjutikhait Titigakviit; ovalo

- Atanguyak Niguaktiligiyiit tuhaktiniaktut Titigakviit munagiyakhainik kagitauyakuugutit pihimayut tuhagutikhait, ilangit tuhaktitakhait ukiummi Atanguyat Niguaktiligiyiit titigakviani, naamagiaganik atugutait Inunut ovalo aalat tuhagutikhait havaanginik Titigakviit.

IV. MANIIT ATUGUTIKHAIT

Munagitjutikhait ovalo Ikeyuktiit Katimayiit Maligaliukvimi anginiaktait akiligutikhainik havaktut ovalo maniligiyiit atugutikhainik tamamik Nangminiitut havaktiit Maligaliukvimi. Ilaani, Munagitjutikhait ovalo Ikeyuktiit Katimayiit tuniniaktut maligutikhainik havaagutikhait titigakviit maniligiyiinik munagitjutikhait, havakatiligiyyiit munagitjutikhait, katraktiligiyiit ovalo niuvikvikhainik.

Maniligiyiit Pitkutikhait

2023-2024 Havaagutikhait ovalo Munagitjutikhait (O&M) Maniligiyiit Atugutikhait: \$1.488 million. Ikipinaktut nalungilugit titigakviit ukiumi maniit atugutikhait angilitikhimayut akhut ukiumi nani niguaktiligiyiit ovalo/ovaluniit Nunavumi tukhiktukhimayut niguagutainik.

Havaktiligiyiit Pitkutikhait

Pikaktut **4.0nik** havaktiit Titigakviani Niguaktiligiyiit. Atanguyak Niguaktiligiyiit atanguyauniaktut havaktiilugit havaktukhanik ovalo pikaklutit akigaktuutinik, ayonagitunik ovalo aalanik munagilaaktait Titigakviit. Tamaat, havainaktut havaktiit Titigakvimi Atanguyak Niguaktiligiyiit ilauniaktut Nunavumi Havaktiinut.

V. AYOITUNI HANATILIGIYIIT OVALO ILAUKATAUYUNUT

Atanguyak Niguaktiligiyiit ilauniaktuk ukiuk tamaat Katimayunik Kanatamiut Niguaktiligiyiit ayongitaanganik nutaanik hanatiligiyyiit ovalo atuliktainik aalani Kanatamiut munagitjutaini.

Atanguyak Niguaktiligiyiit naungitukhak ublumi maligaliuligiyyiinik titigautait mikhaani niguaktiligiyiit munagiyiini ovalo akigaktuutait.

VI. MALIKTAKHAIT OVALO MALIGUTIKHAIT HAVAANGIT

Atanguyak Niguaktiligiyiit tikuaktauhimaniaktut Kamisinatkunit Nunavumi pitkuhimayainit Maligaliukvimit 7nik ukiunik havakluni. Atanguyak Niguaktiligiyiit pihimaniaktut nakuugumik havaangit. Kamisinaa Nunavumi, pitkuhimayainik Maligaliukvik, tunilaaktut hunmat ovaluniit nutkaktilugu, nutkagatilalugu ovaluniit unguvavlugu Atanguyak Niguaktiligiyik.

Munagiyiit ovalo Ikayuktiit Katimayit Maligaliukvimi anginiaktait akiliktigutikhainik tamamik Nangminiit Havaktiit Maligaliukvimi. Iniktigutait akiliktigutikhait ilanganik tuniniaktut 7mi ukiumi tikuakhimayainit. Atanguyak Niguaktiligiyiit ihumagiyaungitut Kavamatkunut havakti iluani Kavamatkut Havaktiit Pikuyakyuat, akiliktigutikhait ovalo ikayugutikhait havakviani aatjikutauyuk akiliktainut atanguyat munagiyiit Nunavumi havaktiit. Ukutait maliktakhait ovalo maligutikhait havaanganik ovalo ilauyut ikayugutikhait naluhuiniaktait katrakhainik.

Titigakviit Atanguyak niguaktiligiyiit (Niguaktiligiyiit Nunavumi) Kangiklinmiiniaktut, Nunavut.

VII. AYONGITAKHAIT

1. Tiguhimayait iniktihimayait ilihagutainit

Atanguyak Niguaktiigiyiit pikaktukhak Iliniagiakpaalivimi iniktigutait mikhaanut ilihagutait, ilangit Kavamatkuni munagitjutikhainik ovaluniit akigaktigutikhainik.

2. Kauyimayait/Ayongitait

- Nalungilugit Kanatami Maligaliuligutait atugutainik, kangikhimaluni kanugitjutait ovalo malikpaktait Maligaliukviit Nunavumi ovalo ukpigilugit atuktainik Maligaliligiyiit Pitkutikhainik;
- Nalungiluni niguaktiligiyiit maligaliuligutainik;
- Nalungiluni munagitjutikhainik maligaliuligiyiit;
- Nalungilugit munagitjutikhait maniit atugutikhainik ovalo havaktiit; ovalo

- Kangikhimalugit Inuit Kauyimayatukangit, inuuviviniit, ukautait, ukpigiyait ovalo kinguliit.

3. Ayongitakhait ovalo Munagilaaktait

- Hakugiktumik ihuakhailaaktut ayokhagutainik;
- Hakugiktumik kimilguulaaluni ovalo angigutikhait ayongilugit;
- Hakugiktumik titigagalaaluni, ilauyut paknaiyalaagutait tuhaktitakhainik maliktakhait ovalo kangikhimalugit aalatkiit naalaktut;
- Hakugiktumik maniligiyiit ovalo havaktiligiyiit munagitjutikhainik ayongiluni, ilauyut pilaaktainik ayoikhailugit ovalo hivuliktiulutit iniktigutikhainik pitkutikhait; ovalo
- Ayonagiluni tamamik Inuit Ukauhiit ovalo Kablunaatitut pihimalutik.